

Onderzoek Actieagenda 'De kracht van de mbo-er in sociaal werk

Een verkenning van aantallen studenten, vacatures, stageplaatsen en leer-werkplaatsen in sociaal werk

7 juni 2023
Utrecht
Joris de Rooij

Inhoudsopgave

0. Samenvatting	3
1. Inleiding	5
1.1 Informatiebehoefte	5
1.2 Activiteiten en onderzoeksvragen in deze verkenning	5
2. Deskresearch	6
2.1 Aantal mbo-studenten.....	6
Aantal studenten in mbo-sociaalwerkopleidingen	6
Gediplomeerden mbo-sociaalwerkopleidingen	7
Nieuwe instroom mbo-sociaal werkopleidingen	7
Prognose mbo-studenten zorg, welzijn en sport.....	8
2.2 Aantal hbo-studenten.....	8
Aantal studenten in hbo-sociaalwerkopleidingen	9
Gediplomeerden hbo-sociaalwerkopleidingen.....	10
Brancherendement sociaalwerkopleidingen.....	10
Eerstejaars studenten hbo-opleidingen sociaal werk.....	11
2.3 Ontwikkeling vacatures sociaal werk	11
3. Enquête onder sociaal werk organisaties.....	14
3.1 Beschrijving deelnemende organisaties	14
Opleidingsniveau medewerkers.....	14
Typen sociaal werk	14
3.2 Uitkomsten vacatures	15
Gewenst opleidingsniveau	16
3.3 Stageplaatsen, duale plekken en leerbanen	17
Totaal aantal studenten	17
Aantal mbo-studenten naar opleidingsvorm	17
Aantal hbo-studenten naar opleidingsvorm	18
Aantal wo-studenten naar opleidingsvorm	18
Capaciteit om stagiair(e)s op te nemen	19
Samenwerking met onderwijsinstellingen	20
Knelpunten aanbieden stages/leerwerkplekken	21
Voordelen aanbieden stages/leerwerkplekken.....	22

0. Samenvatting

Uit de deskresearch met bronmateriaal van DUO en AZW-Statline komen de volgende uitkomsten naar voren:

- Het aantal studenten in mbo-opleidingen sociaal werk nam toe van 5.500 in 2018 naar 9.500 in 2022 (een toename van 75 procent).
- Ook het aantal gediplomeerden in mbo-opleidingen sociaal werk nam in dezelfde periode toe met ongeveer 55 procent.
- Het aantal nieuw instromende studenten in mbo-opleidingen tussen 2017 en 2020 toe, maar nam in 2021 licht af.
- De verwachting is dat het totaal aantal studenten in mbo-opleidingen die toeleiden naar zorg- en welzijnsberoepen licht zal afnemen tussen 2023 en 2036. Er kan geen onderscheid worden gemaakt tussen zorgberoepen en welzijnsberoepen.
- Het totaal aantal studenten in hbo-opleidingen voor sociaal werk lag van 2018 tot en met 2021 jaarlijks tussen de 35.000 en 36.000. In het jaar 2022 ligt het aantal met iets meer dan 34.000 studenten lager dan in de reeks jaren ervoor.
- Het aantal gediplomeerden in hbo-opleidingen voor sociaal werk zien we afnemen van ruim 7.000 in 2017 naar ruim 5.500 in 2021. Er is op dit moment geen informatie voorhanden over aantallen studenten per uitstroomprofiel binnen het hbo.
- Het aantal eerstejaars studenten in hbo-opleidingen voor sociaal werk nam toe van ruim 7.200 in 2018 naar bijna 8.500 in 2020. In 2021 en 2022 nam het echter weer af naar ruim 6.700 in 2022.
- Het aantal nieuw ontstane vacatures schommelde van 2018 tot en met 2022 tussen de 2.350 en 4.400 per kwartaal. In 2022 lag het aantal ontstane vacatures tussen de 3.600 en 4.050.
- Het aantal openstaande vacatures bewoog zich in de periode van 2017 tot en met 2020 tussen de 1.250 en 2.500. Daarna nam het aantal openstaande vacatures toe naar een cijfer tussen de 2.600 en 3.200 in 2022.
- Ook de vacaturegraad zien we toenemen in de periode van 2018 tot en met 2022. Het hoogst was deze in het derde kwartaal van 2022 (55).¹
- De meeste vacatures zijn voor kandidaten met een hbo-niveau (44 procent), maar deze worden op de voet gevolgd door vacatures op mbo-niveau (43 procent).

Uit het onderzoek onder organisaties komen de volgende uitkomsten naar voren:

- 70 procent van de medewerkers in functies in het primair proces heeft een hbo-opleidingsniveau. 25 procent heeft een mbo-opleidingsachtergrond, meest op mbo-niveau 4. Nog eens 5 procent heeft een WO-opleidingsachtergrond.
- Organisaties bieden in de meeste gevallen breed sociaal werk aan (84 procent), gevolgd door opbouwwerk (71 procent), kinder-jeugd en jongerenwerk (62 procent) en maatschappelijk werk (40 procent).
- Van de 58 organisaties gaven er 46 aan dat zij minimaal één vacature hadden voor een medewerker in een functie in het primair proces. In totaal hadden deze 46 organisaties 198 vacatures.

---

¹ Vacaturegraad: het aantal openstaande vacatures per 1000 banen van werknemers

- Het grootste aantal vacatures is aanwezig binnen breed sociaal werk (52 van de 198, of 26 procent). De op één na grootste groep vacatures vinden we binnen de functiegroep overig (40 van de 198 of 20 procent).
- Bij driekwart van de openstaande vacatures wordt een hbo-opleidingsniveau verlangd, bij 21 procent een mbo-opleiding en bij 1 procent een WO-opleiding. 4 procent gaf aan te zoeken naar een ander opleidingsniveau.
- Van de 58 organisaties gaven er 47 (of 81 procent) aan dat in 2022 binnen hun organisatie studenten zijn gestart met een mbo-, hbo-, of wo-stage, een bbl-leerwerplek of een duale hbo-opleiding.
- Van de 1.102 studenten die in 2022 zijn begonnen zijn aan een stage of leerbaan was iets meer dan de helft bezig met een hbo-opleiding, 46 procent met een mbo-opleiding en 2 procent met een wo-opleiding.
- Van de mbo'ers startte 91 procent met een stage binnen de bol-variant. De andere 9 procent is gestart met een leerbaan in de bbl-variant.
- Van de hbo'ers was 93 procent bezig met een voltijdsopleiding en 7 procent met een duale opleiding.
- Van de wo'ers volgde driekwart een voltijdsopleiding en een kwart een duale variant.
- Een derde van de organisaties gaf aan dat er binnen hun organisatie in 2022 ruimte was voor meer stagiair(e)s dan zij hadden opgenomen.
- Zij gaven hierbij de volgende toelichting: (1) meer capaciteit dan aanbod van kandidaten, (2) niet meer begeleidingscapaciteit, (3) een hoog verzuim en (4) stagebeleid in ontwikkeling.
- Tweederde van de organisaties gaf aan dat er in 2022 niet meer ruimte was voor meer stagiair(e)s.
- Zij gaven hierbij de volgende toelichting: (1) niet meer begeleidingscapaciteit, (2) alle plaatsen ingevuld, (3) kleine organisatie, (3) meer aanvragen dan we kunnen plaatsen en (4) organisatieverandering.
- 87 procent van de organisaties met stagiair(e)s werkt samen met hbo-instellingen, 77 procent (ook) met mbo-onderwijsinstellingen en 15 procent (ook) met wo-onderwijsinstellingen. 4 procent werkt niet samen met onderwijsinstellingen.
- Van de organisaties geeft 72 procent aan dat de samenwerking met mbo-instellingen (zeer) goed verloopt, bij hbo-instellingen ligt dit aandeel op 88 procent en bij wo-instellingen op 57 procent.
- Organisaties noemen een diversiteit aan onderwerpen waarover en manieren waarop zij samenwerken met het onderwijs.
- Het vaakst genoemde knelpunt bij het aanbieden van stages of leerwerplekken is het bieden van goede begeleiding aan studenten en de tijd en kosten die hiermee gepaard gaan voor de organisatie.

De meest genoemde voordelen van het aanbieden van stages of leerwerkplekken zijn inspiratie en nieuwe inzichten (van jonge frisse medewerkers) en de mogelijkheid dat dit nieuwe medewerkers oplevert. Over het onderzoek onder sociaalwerkorganisaties:

Aan het onderzoek deden 58 sociaalwerkorganisaties mee. Ze variëren in omvang van 5 tot en met ruim 1.250 medewerkers. In totaal zijn bij de organisaties zo'n 7.200 medewerkers werkzaam, waarvan ruim 5.500 in een functie in het primair proces.

1. Inleiding

Uit [onze arbeidsmarktpeiling](#) van maart 2022 blijkt dat de helft van de sociaal werk organisaties verwacht meer menskracht nodig te hebben. Tegelijkertijd groeit het tekort aan sociaal werkers. In prognoses van het [Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn \(AZW\)](#) voor de periode 2022-2032 is sprake van een [substantiële toename van het tekort aan vereiste werknemers](#), van 3.500 werkers in 2022, naar 3.700 in 2027 en 5.600 sociaal werkers in 2032. De pijn is echter nu al voelbaar. Zo is het aantal openstaande vacatures in het afgelopen jaar verdubbeld en zijn bijvoorbeeld jongeren- en kinderwerkers en opbouwwerkers al nauwelijks meer te vinden. Een evenwichtige arbeidsmarkt met balans tussen vraag en aanbod is een belangrijk streven van het arbeidsmarktplatform Sociaal Werk. Dat vraagt onder meer om hogere instroom vanuit hbo-opleidingen en betere benutting van het potentieel onder mbo'ers.

1.1 Informatiebehoefte

Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van de actie-agenda 'de kracht van mbo-er in sociaal werk'. De actie-agenda is tot stand gekomen in het samenwerkingsverband van Sociaal Werk werkt!, Sociaal Werk Nederland en de MBO Raad.

Er is onder meer behoefte aan in- en uitstroomcijfers voor de hbo-opleiding social work, maar ook naar informatie over openstaande en/of moeilijk vervulbare vacatures en prognoses. Verder is één van de afgesproken acties in de Actieagenda Mbo (zoals in het Platform van 7 juli 2022 besproken) om beschikbare arbeidsmarktinformatie bijeen te brengen, en daarnaast werkgevers te bevragen op de positie van mbo sociaal werkers (vergelijkbaar met de enquête van de Mbo-Raad onder scholen in mei - juni 2021). De uitkomsten hebben als doel om het aantal beschikbare stageplekken af te stemmen op de behoefte en om te monitoren of het aandeel van het mbo-opleidingsplaatsen binnen sociaal werk toeneemt.

1.2 Activiteiten en onderzoeksvragen in deze verkenning

Voor deze verkenning zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

- Hoeveel studenten zijn er in de afgelopen vijf jaar geweest in de mbo-, hbo- en wo-opleidingen die toeleiden naar het sociaal werk?
- Hoeveel vacatures zijn in het sociaal werk en hoe ontwikkelt het aantal vacatures zich de afgelopen periode?
- Hoeveel vacatures zijn er in sociaalwerkorganisaties en hoe zijn vacatures verdeeld over de verschillende subbranches binnen het sociaal werk?
- Hoe zijn vacatures verdeeld qua gewenst opleidingsniveau?
- Hoeveel stageplaatsen voor hbo-studenten zijn er in sociaal werk, en hoe zijn deze verdeeld over voltijd- en duale studenten?
- Hoeveel stageplaatsen voor wo-studenten zijn er in sociaal werk, en hoe zijn deze verdeeld over voltijd- en duale studenten?

Om deze vragen te beantwoorden is een aantal verschillende activiteiten uitgevoerd. Allereerst wordt een deskresearch uitgevoerd die in deze notitie te vinden is in Hoofdstuk 2. In de deskresearch wordt gebruik gemaakt van gegevens van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) over het aantal studenten in voor Sociaalwerk relevante opleidingen. Daarnaast wordt gekeken naar informatie over beschikbare vacatures in sociaal werk, verzameld door CBS.

Ook is een enquête uitgezet onder leden van Sociaal Werk Nederland. De enquête bevatte vragen over het aantal vacatures, stageplaatsen en BPV-plaatsen. De uitkomsten van deze enquête zijn te vinden in Hoofdstuk 3.

2. Deskresearch

In de deskresearch is gebruik gemaakt van gegevens van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO), uit AZW-Statline. In de deskresearch wordt op basis van deze bronnen informatie verzameld om een antwoord te formuleren op de vragen die hiervoor zijn geformuleerd.

2.1 Aantal mbo-studenten

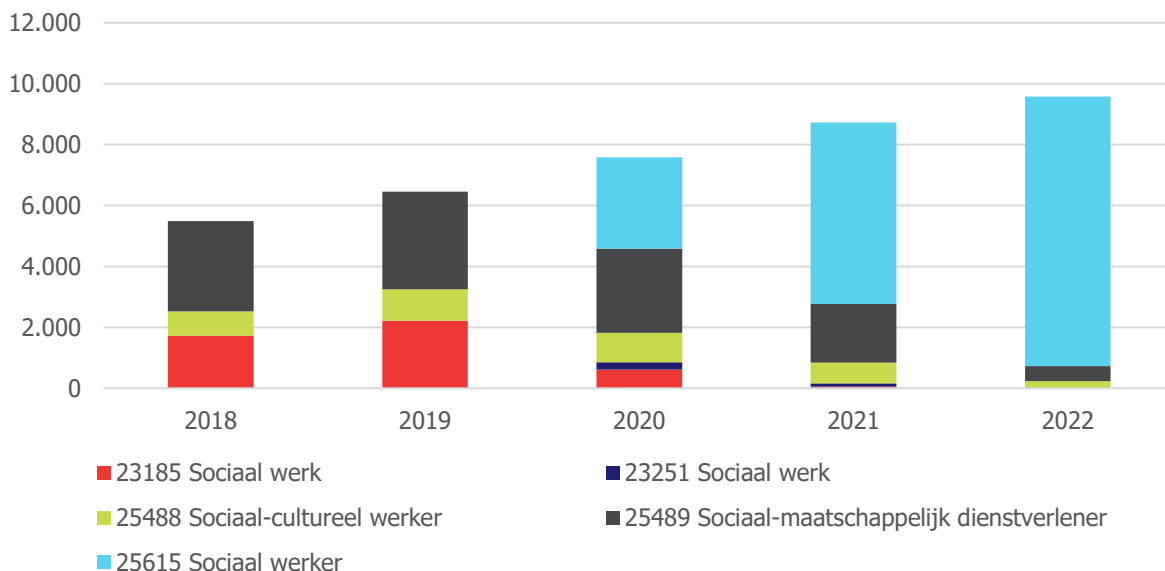
Voor een actueel overzicht van het aantal studenten in voor sociaal werk relevante mbo-opleidingen hebben we data geraadpleegd van DUO. Hierin zijn gegevens over het aantal studenten in mbo-opleidingen gedurende de jaren 2018 tot met 2022. We hebben de volgende studies geselecteerd:

- Sociaal werk (crebonummer 23251)
- Sociaal werk* (oud) (crebonummer 23185)
- Sociaal cultureel werker (crebonummer 25488)
- Sociaal-maatschappelijk dienstverlener (crebonummer 25489)
- Sociaal werker (crebonummer 25615)

Aantal studenten in mbo-sociaalwerkopleidingen

We starten met het aantal studenten dat in deze periode in de opleiding zat, naar crebonummer. De gegevens worden getoond in Figuur 1. We zien in Figuur 1 dat het totaal aantal mbo-studenten is toegenomen van bijna 5.500 in 2018 naar ruim 9.500 in 2022. Dat is een toename van 75 procent. Verder zien we in de figuur dat de oudere studies (23185, 25488 en 25489) door de jaren heen afnemen in studentaantallen. Hiervoor in de plaats komen vooral studenten in de nieuwe studie sociaal werker (25615).

Figuur 1. Aantallen studenten in mbo-opleidingen sociaal werk (2018-2022)²

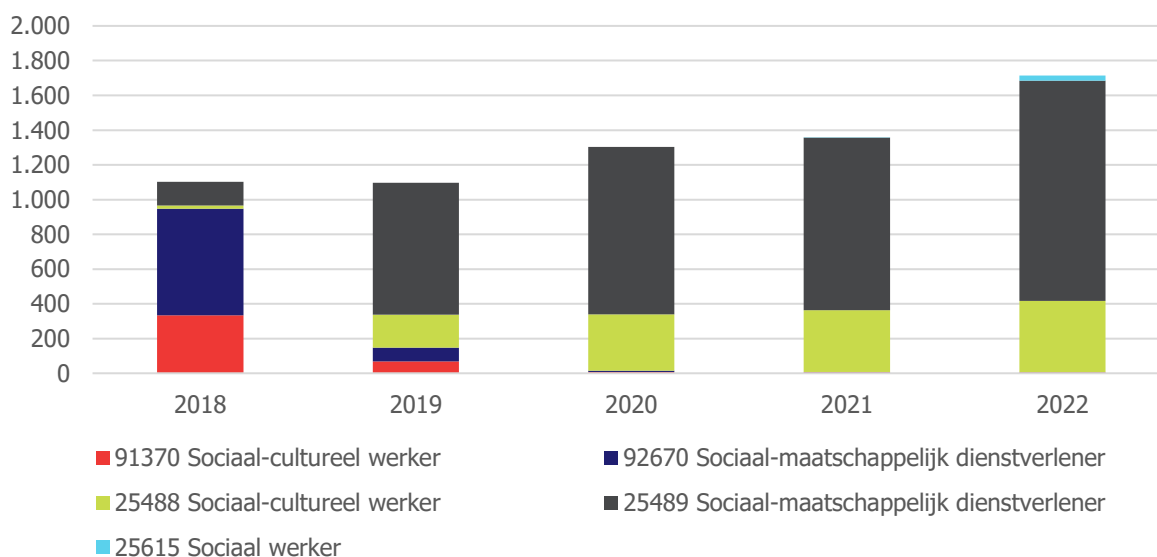
² https://duo.nl/open_onderwijsdata/images/09.-studenten-per-type-mbo,-opleiding,-verblijfsjaar-2018-2022.xlsx

Gediplomeerden mbo-sociaalwerkopleidingen

Vervolgens hebben we gekeken naar de nieuwe instroom van studenten gedurende dezelfde periode. De gegevens hierbij staan in Figuur 2. Voor een compleet overzicht van het aantal gediplomeerden is ook een aantal oude opleidingen meegenomen die nu niet meer onder deze nummers bestaan. Dit gaat om de opleidingen met crebonummers 91370 en 92670.

We zien het aantal gediplomeerden in de periode toenemen van ruim 1.100 in 2018 naar ruim 1.700 in 2022 (een 55 procent toename).

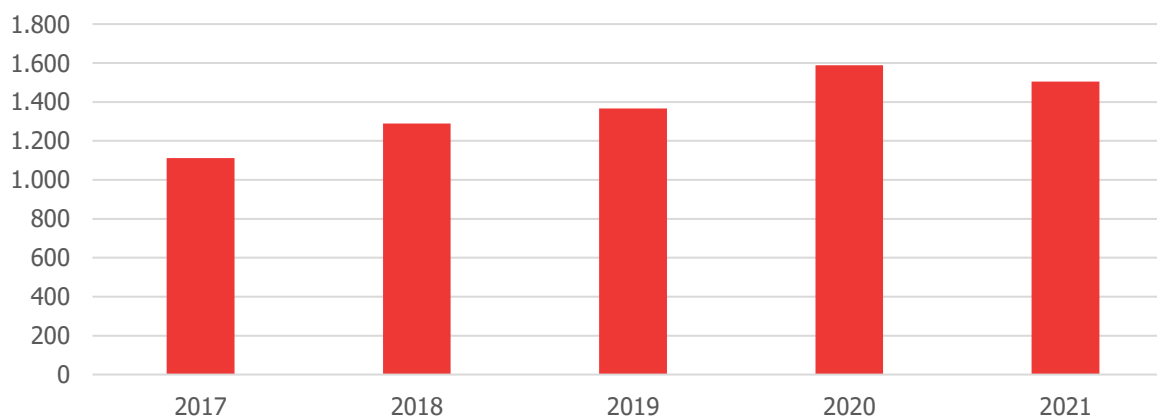
Figuur 2. Gediplomeerden in mbo-opleidingen sociaal werk

Nieuwe instroom mbo-sociaal werkopleidingen

DUO publiceert ook gegevens over het aantal nieuw instromende studenten in mbo-opleidingen. We hebben hiervoor een vijftal bestanden geraadpleegd van de laatste vijf beschikbare jaren (2017 tot en met 2021). Het is hierbij niet mogelijk om gegevens te tonen per crebonummer.

Figuur 3. Nieuwe instroom mbo-opleidingen sociaal werk

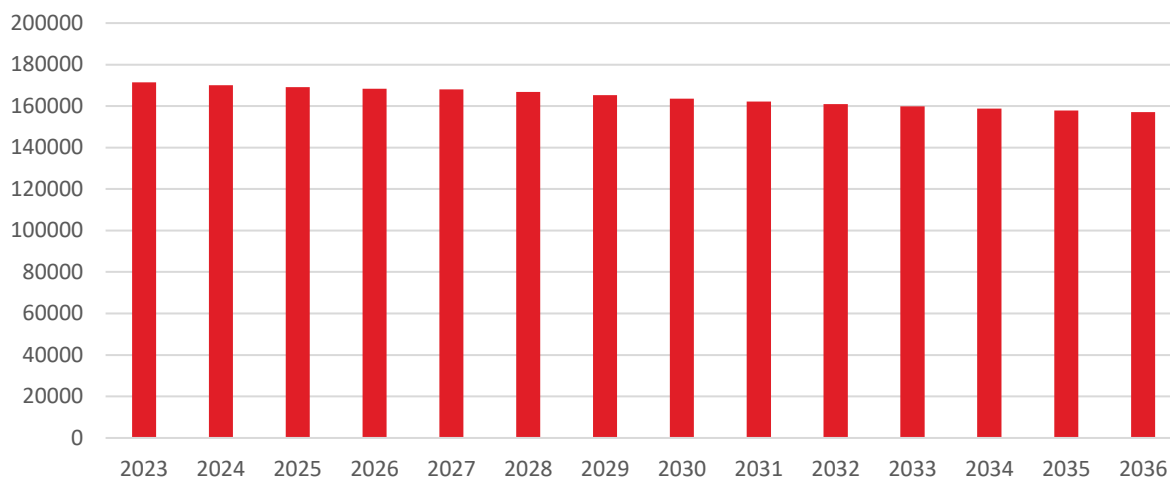

Figuur 3 toont dat het aantal nieuw instromende studenten in een mbo-opleiding is toegenomen in de periode van 2017 tot en met 2020. In 2021 was het aandeel iets lager dan in 2020 het geval was.

Prognose mbo-studenten zorg, welzijn en sport

DUO maakt ook prognoses van het aantal mbo-studenten voor de middellange termijn. Deze prognoses worden gemaakt per sectorkamer, maar niet per opleiding (crebo).

Figuur 4. Prognose mbo-studenten zorg, welzijn en sport (2023-2036)³

Daarom tonen we hieronder de prognose voor het aantal mbo-studenten binnen de sector zorg, welzijn en sport in totaal op basis van een referentieraming van DUO⁴.

In Figuur 4 is te zien dat het aantal mbo-studenten naar verwachting zal dalen met ongeveer 8 procent in de periode van 2023 tot en met 2036. Dit zegt niet dat deze daling ook geldt voor de kwalificaties relevant voor sociaal werk.

2.2 Aantal hbo-studenten

Ook over het hbo-onderwijs heeft DUO cijfers gepubliceerd. Deze tonen we in het volgende deel. We starten met het aantal studenten in voor sociaal werk relevante studies⁵. Hiervoor hebben we de volgende studies (en crohonummers) geselecteerd uit het bestand met hbo-studenten:

- Bachelor social werk (crohonummer 34116 en 34608)
- Bachelor sociaal juridische dienstverlening (crohonummer 34641)
- Master health and social work (crohonummer 40101)
- Master social work (crohonummer 44116)
- Master social work (joint degree) (crohonummer 49500)
- AD sociaal werk in de zorg (crohonummer 80120)
- AD sociaal werk (crohonummer 80140)
- AD social work (crohonummer 80145)
- AD health and social work (crohonummer 80147)

³ https://duo.nl/open_onderwijsdata/images/studentenprognoses-mbo-totaalbestand-2017-2036-update13juni2022.xlsx

⁴ https://duo.nl/open_onderwijsdata/middelbaar-beroepsonderwijs/aantal-studenten/studenten-mbo-tellingen-prognoses.jsp

⁵ https://duo.nl/open_onderwijsdata/images/01a.-ingeschrevenen-hbo-2022.csv

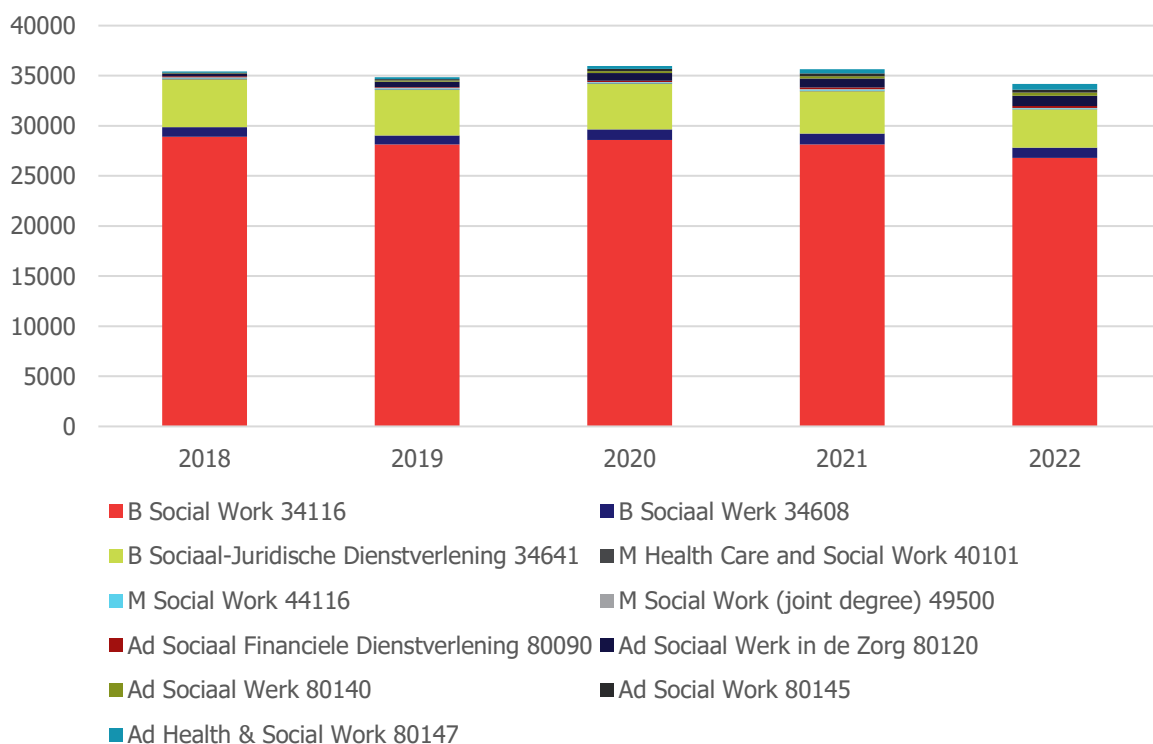

Ook hier is informatie voorhanden over het aantal studenten in de opleidingen, het aantal gediplomeerden en de nieuwe instroom. We starten hier weer met het totaal aantal studenten in de opleidingen.

Aantal studenten in hbo-sociaalwerkopleidingen

In enkele gevallen bevatten cellen in de overzichten de waarde kleiner dan 5. Hiervoor hebben we de waarde 4 ingevuld om totalen te kunnen tonen. In Figuur 5 tonen we de aantallen studenten in de selectie van hbo-opleidingen.

Figuur 5. Aantallen studenten in hbo-opleidingen sociaal werk (2018-2022)

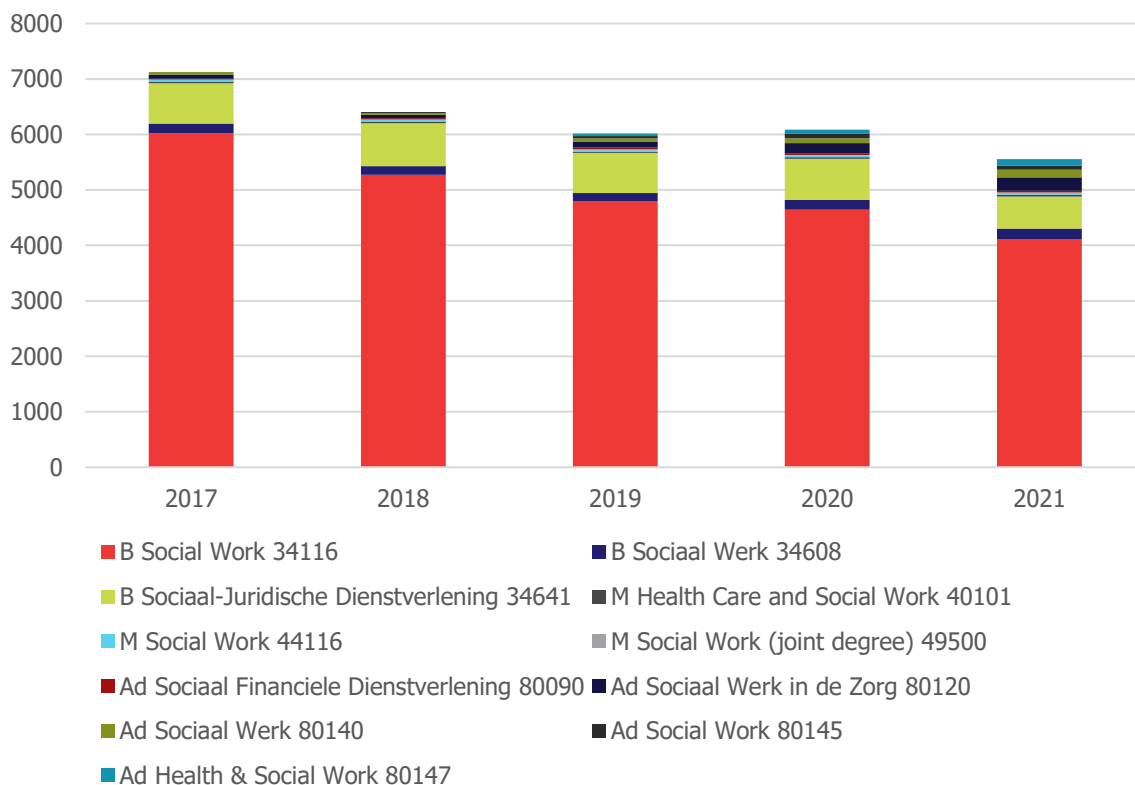

In Figuur 5 zien we dat het totaal aantal studenten in hbo-opleidingen voor sociaal werk van 2018 tot en met 2021 jaarlijks ligt tussen de 35.000 en 36.000. In het jaar 2022 ligt het aantal met iets meer dan 34.000 studenten lager dan in de reeks jaren ervoor. Het grootste aantal studenten volgt de bachelor studie social work (27.000 studenten in 2022). In studentaantallen de tweede studie is sociaal juridische dienstverlening (3.800 studenten in 2022).

Gediplomeerden hbo-sociaalwerkopleidingen

Vervolgens is gekeken naar het aantal gediplomeerden in hbo-opleidingen sociaal werk. Hiervoor is dezelfde selectie gemaakt van crohonummers als bij het totaal aantal studenten. Het aantal gediplomeerden in de jaren 2017 tot en met 2021 wordt getoond in Figuur 6.

Figuur 6. Gediplomeerden in hbo-opleidingen sociaal werk

We zien hier dat het aantal gediplomeerden in de getoonde periode afnam van ruim 7.000 in 2017 naar ruim 5.500 in 2021. Ook hier zien we dat de bachelor social work de grootste opleiding is in het totaal (4.100 gediplomeerden in 2021). Deze wordt ook hier gevolgd door de bachelor opleiding sociaaljuridische dienstverlening (575 gediplomeerden in 2021).

Brancherendement sociaalwerkopleidingen

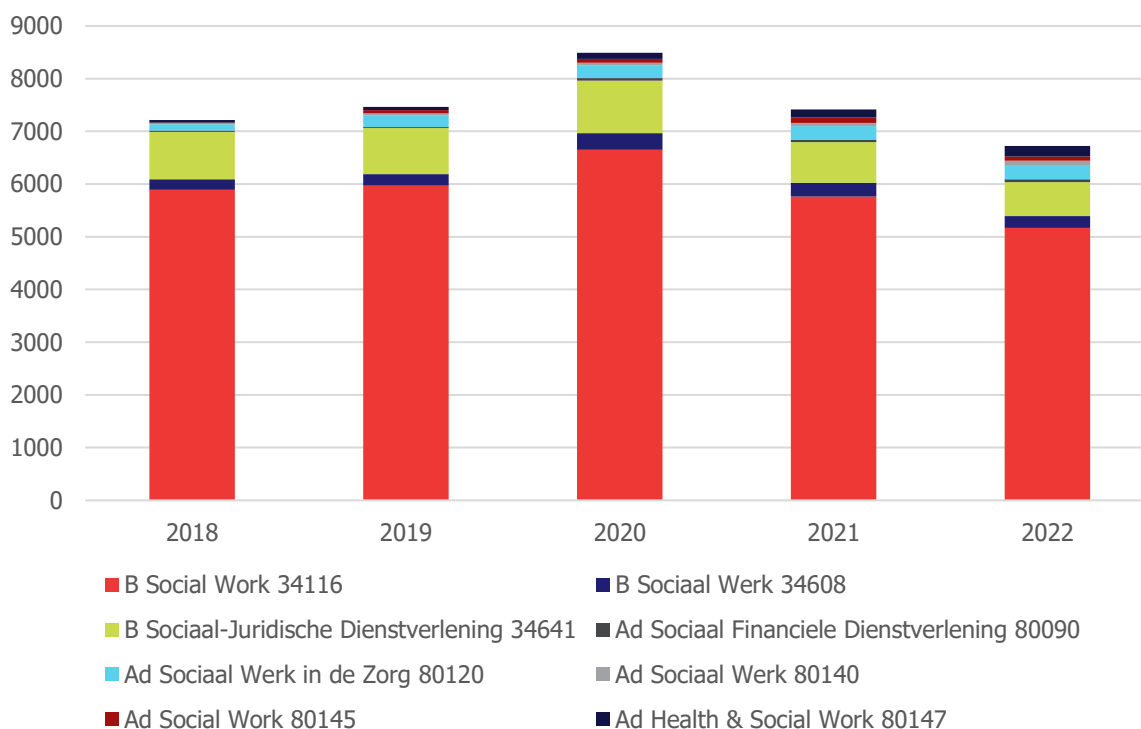
Het brancherendement is het aandeel gediplomeerden dat na afronding van de opleiding in het sociaal werk gaat werken. Op dit moment is het brancherendement onbekend. We hebben via het AZW programma gevraagd aan CBS om het brancherendement van alle zorg en welzijnsopleidingen voor de branches in zorg en welzijn in beeld te brengen. We verwachten dat CBS deze gegevens nog in 2023 gaat aanleveren.

Eerstejaars studenten hbo-opleidingen sociaal werk

Vervolgens hebben we gekeken naar de nieuwe instroom van studenten in hbo-opleidingen voor sociaal werk. Hiervoor hebben we gebruik gemaakt van de tabel met eerstejaarsstudenten. In Figuur 7 staan de uitkomsten hierover getoond.

In de figuur zien we dat het aantal eerstejaarsstudenten van 2018 tot en met 2020 toenam waarna het in 2021 en 2022 afnam. Ook bij de eerstejaars studenten zien we de grootste aantallen in de bachelor opleiding social work (34116), gevolgd door sociaal juridische dienstverlening (34641).

Figuur 7. Eerstejaars studenten hbo-opleidingen sociaal werk

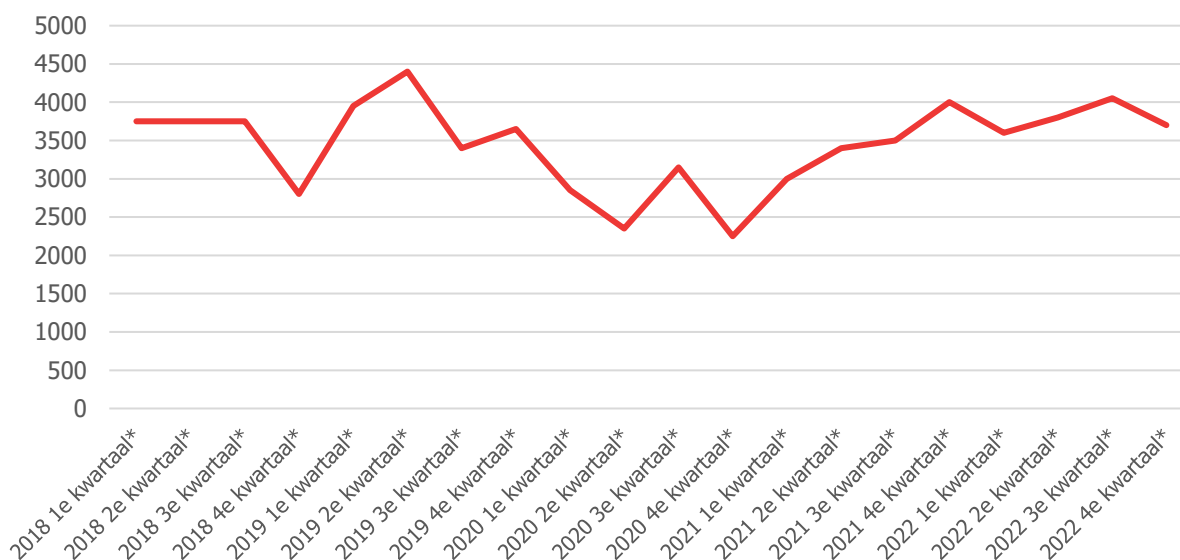

We hebben ook gekeken naar prognosegegevens voor de hbo-opleidingen voor sociaal werk. Er zijn prognosecijfers beschikbaar, maar hierin worden alleen prognoses per onderwijsinstelling gedeeld. Er zijn geen geaggregeerde landelijke cijfers beschikbaar. Het omzetten van deze gegevens is tijdrovend en daarom is voor nu besloten deze exercitie niet uit te voeren.

2.3 Ontwikkeling vacatures sociaal werk

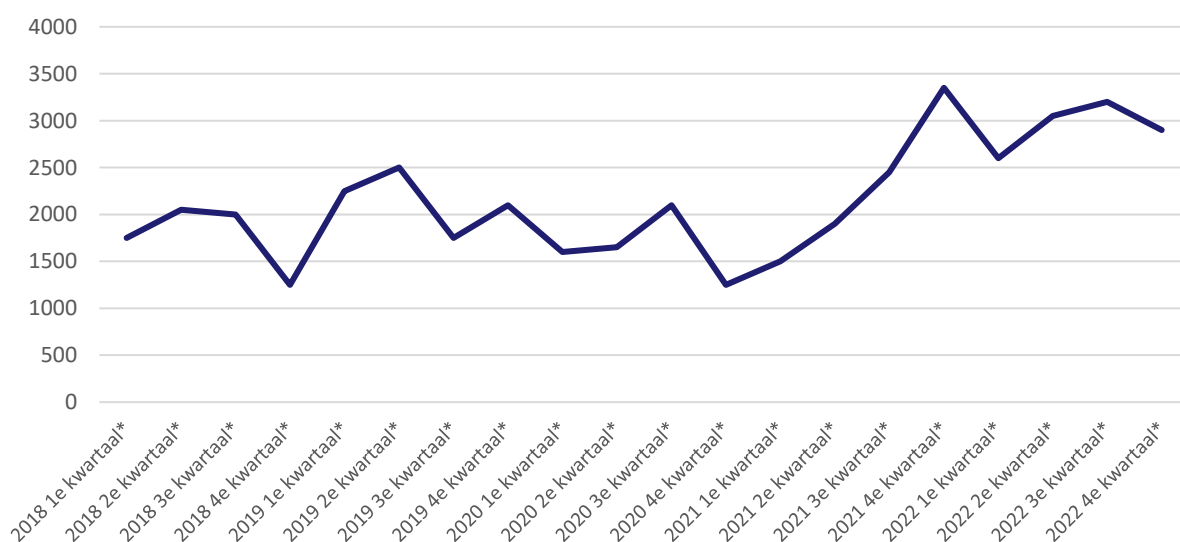
Informatie over het aantal vacatures in sociaal werk is beschikbaar in het datawarehouse van het AZW-onderzoeksprogramma. CBS verwerkt de gegevens over vacatures die worden verzameld met Jobfeed in het datawarehouse. Er worden cijfers getoond over het aantal ontstane vacatures, openstaande vacatures en de vacaturegraad.

Figuur 8. Ontstane vacatures branche sociaal werk per kwartaal (2018-2022)⁶

In Figuur 8 zien we dat het aantal ontstane vacatures in de periode 2018 tot en met 2022 schommelt tussen de 2.350 en 4.400 per kwartaal. Het aantal lag het hoogste in het tweede kwartaal van 2019 en het laagste in het vierde kwartaal van 2020. In 2022 ligt het aantal ontstane vacatures tussen de 3.600 en 4.050.

Figuur 9. Openstaande vacatures branche sociaal werk (2018-2022)⁷

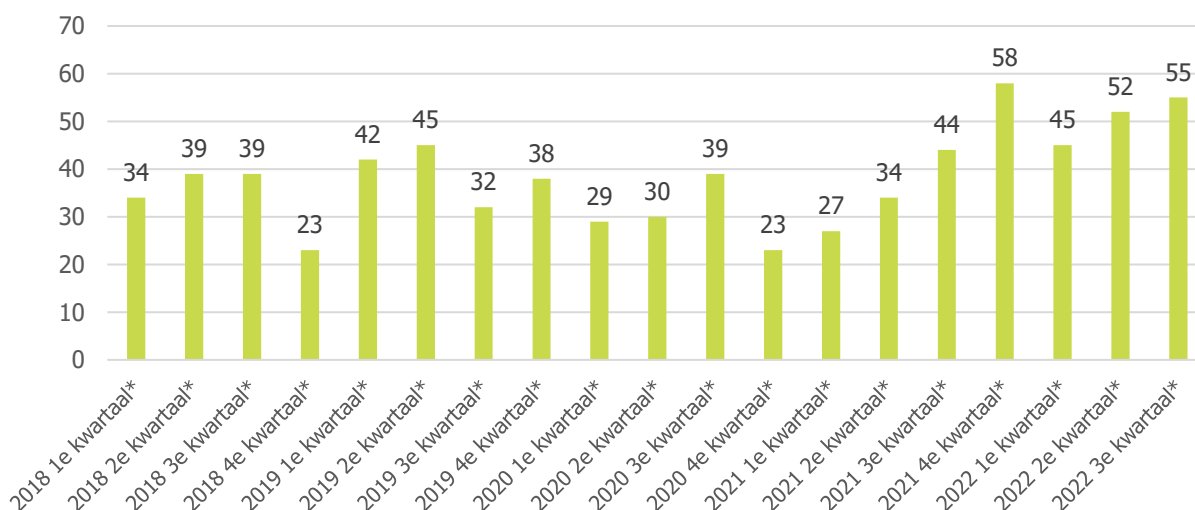

In Figuur 9 worden de openstaande vacatures getoond. Deze cijfers liggen lager dan de ontstane vacatures. We zien het aantal openstaande vacatures toe het einde van 2020 schommelen tussen de 1.250 en 2.500. Daarna neemt het aantal vacatures een aantal kwartalen op rij toe. In 2022 schommelt het aantal openstaande vacatures tussen de 2.600 en 3.200.

⁶ <https://azwstatline.cbs.nl/#/AZW/nl/dataset/24136NED/table?dl=87B49>

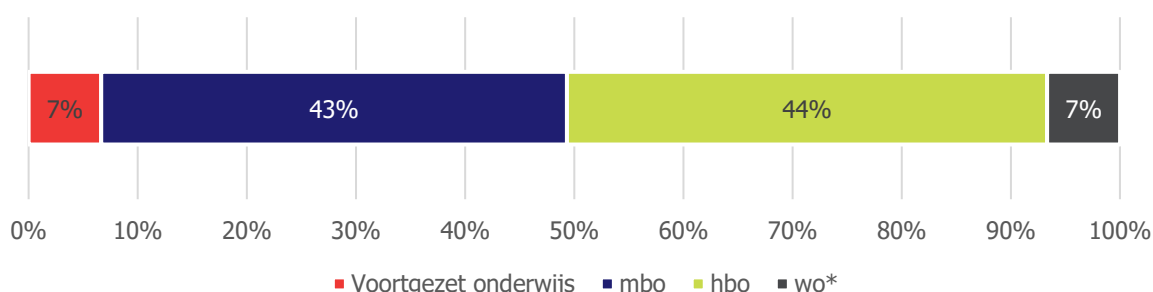
⁷ <https://azwstatline.cbs.nl/#/AZW/nl/dataset/24136NED/table?dl=87B4A>

Figuur 10. Vacaturegraad branche sociaal werk (2018-2022)⁸

In Figuur 10 wordt de ontwikkeling van de vacaturegraad⁹ getoond. In de figuur is duidelijk te zien dat de vacaturegraad het laatste jaar gemiddeld hoger is dan in de voorgaande jaren. Het hoogste niveau zien we in het vierde kwartaal van 2021, maar ook in het derde kwartaal van 2022 is de vacaturegraad met 55 hoog.

Figuur 11. Vacatures naar opleidingsniveau (AZW Statline 2023)¹⁰

Figuur 11 toont de verdeling van ontstane vacatures naar opleidingsniveau in 2022¹¹. Hier zien we dat vacatures op hbo-niveau het vaakst voorkomen (44 procent), op de voet gevolgd door mbo-vacatures. Daarnaast zien we nog een kleine groep vacatures op wo-niveau en op het niveau van voortgezet onderwijs (beiden 7 procent).

⁸ <https://azwstatline.cbs.nl/#/AZW/nl/dataset/24136NED/table?dl=87B4B>

⁹ De vacaturegraad is het aantal openstaande vacatures per 1.000 banen.

¹⁰ <https://azwstatline.cbs.nl/#/AZW/nl/dataset/24147NED/table?dl=87B44>

¹¹ Het aantal vacatures op wo-niveau is geschat op basis van randtotalen en cijfers van voorgaande jaren.

3. Enquête onder sociaal werk organisaties

In de maand februari is een enquête uitgezet onder leden van Sociaal Werk Nederland. In totaal zijn 430 organisaties uitgenodigd om deel te nemen aan de enquête. Er is één keer een uitnodiging gestuurd. In totaal hebben 58 organisaties de gehele vragenlijst ingevuld. Dit komt neer op een respons van 14 procent.

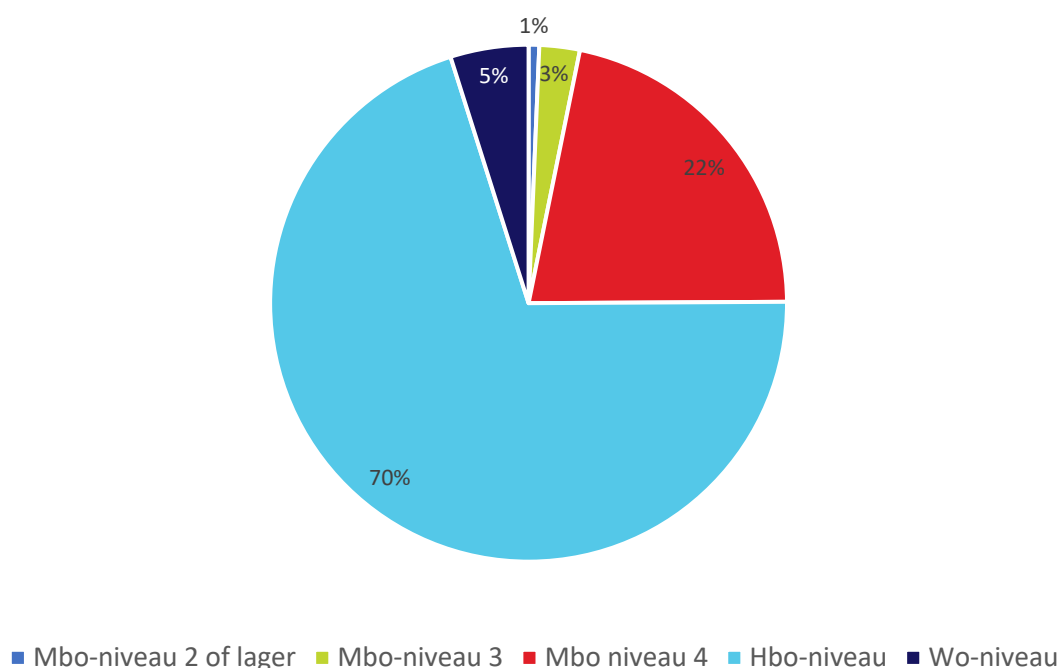
3.1 Beschrijving deelnemende organisaties

De organisaties die hebben deelgenomen aan deze enquête variëren in omvang van 5 tot en met ruim 1.250 medewerkers. In totaal zijn in de steekproef van 58 organisaties zo'n 7.200 medewerkers werkzaam. Ruim 5.500 van deze medewerkers (76 procent) vervullen een functie in het primair proces. De overige groep met een omvang van ongeveer 1.700 medewerkers (24 procent) vervult een diversiteit aan functies in staf, ondersteuning of management.

Opleidingsniveau medewerkers

Alle deelnemende organisaties hebben ook een vraag beantwoord over de samenstelling van het personeelsbestand in het primair proces naar opleidingsniveau. De uitkomsten hierbij worden getoond in Figuur 12.

Figuur 12. Samenstelling personeelsbestand primair proces naar opleidingsniveau (N=58)

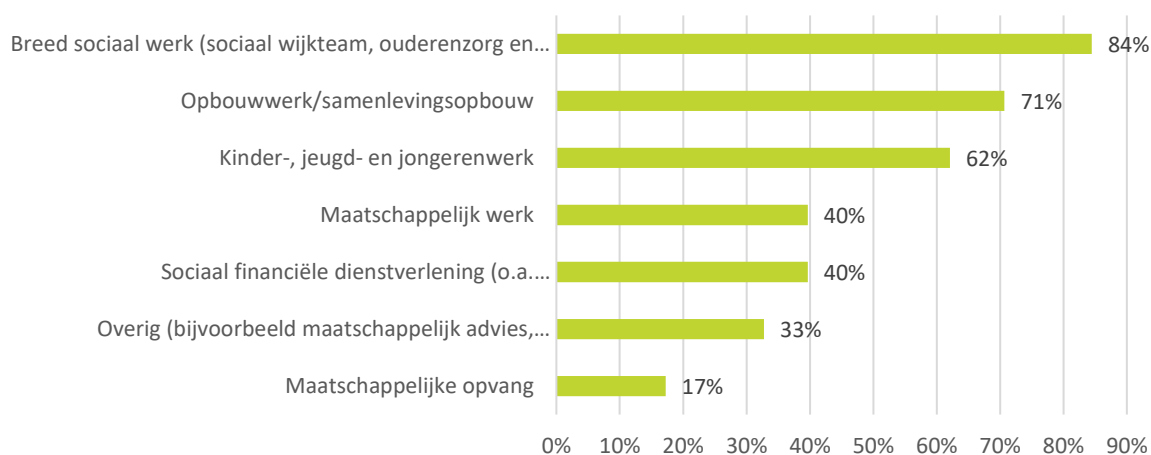
In Figuur 12 zien we dat 70 procent van de medewerkers in functies in het primair proces een hbo-opleidingsniveau heeft. Nog eens 25 procent heeft een opleidingsachtergrond. Meest voorkomend is hierbij een mbo-niveau 4 opleiding (22 procent). Een kleine groep van 5 procent heeft een wo-opleidingsachtergrond.

Typen sociaal werk

Aan alle deelnemende organisaties is gevraagd in welke subbranche(s) zij actief zijn (Figuur 13). Men kon hierbij meerdere subbranches selecteren. Alle in de vragenlijst voorgelegde werksoorten in sociaal

werk zijn in de verkenning geselecteerd. Organisaties bieden in de meeste gevallen breed sociaal werk aan (84 procent), gevolgd door opbouwwerk (71 procent), kinder-jeugd en jongerenwerk (62 procent) en maatschappelijk werk (40 procent).

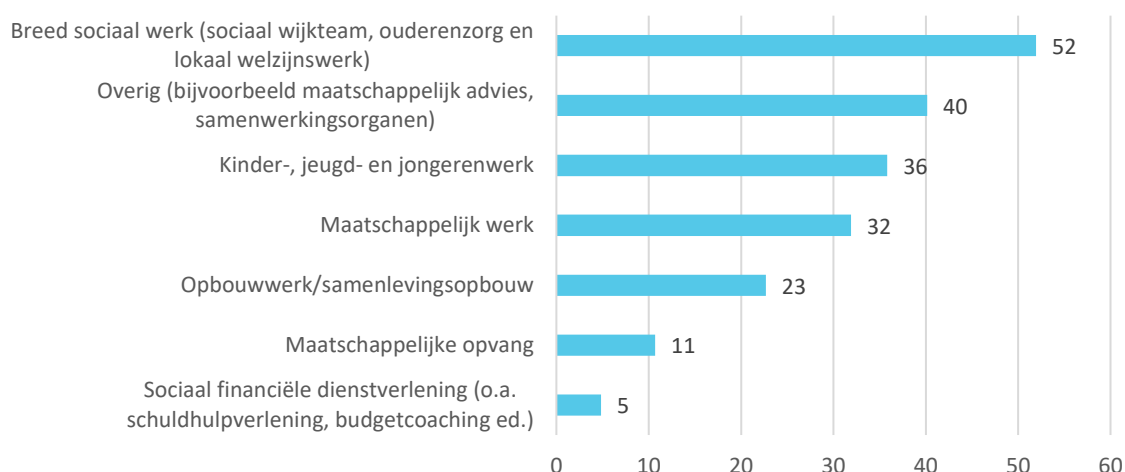
Figuur 13. In welke subbranche(s) binnen sociaal werk is jouw organisatie actief? (N=58)

3.2 Uitkomsten vacatures

Van de 58 organisaties gaven er 46 aan dat zij minimaal één vacature hadden voor een medewerker in een functie in het primair proces. In totaal hadden deze 46 organisaties 198 vacatures.

Figuur 14. Aantal vacatures in het primair proces verdeeld over typen sociaal werk (N=46, totaal aantal vacatures is 198)

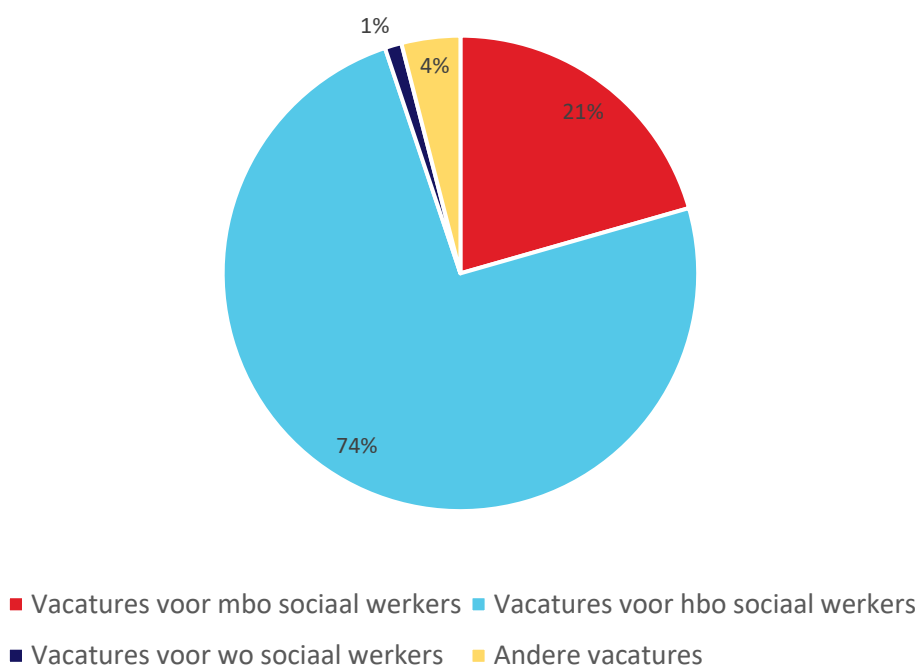

We hebben vervolgens aan organisaties gevraagd om het aantal vacatures dat zij hadden te verdelen over de verschillende soorten sociaal werk die zij aanbieden. In Figuur 14 tonen we de uitkomsten bij deze vraag. In lijn met de verdeling van subbranches waarin organisaties actief zijn zien we hier dat het grootste aantal vacatures aanwezig is binnen breed sociaal werk (52 van de 198, of 26 procent). De op één na grootste groep vacatures vinden we binnen de functiegroep overig (40 van de 198 of 20 procent).

Gewenst opleidingsniveau

Hierna is verder ingegaan op het gewenste opleidingsniveau bij de vacatures die zij aanbieden. Van de 46 organisaties hebben 45 organisaties bruikbare informatie verschaft over de verdeling naar opleidingsniveau. In totaal hadden deze 45 organisaties 175 vacatures. In Figuur 15 worden hierbij de uitkomsten getoond.

Figuur 15. Aantal vacatures in het primair proces verdeeld naar opleidingsniveau (N=45)

We zien hier dat bij ongeveer driekwart van de openstaande vacatures een hbo-opleidingsniveau verlangd wordt. Bij 21 procent van de vacatures gaat het om een mbo-opleiding en bij 1 procent om een wo-opleiding. Ook gaf men bij 4 procent van de vacatures aan dat het om een ander opleidingsniveau gaat.

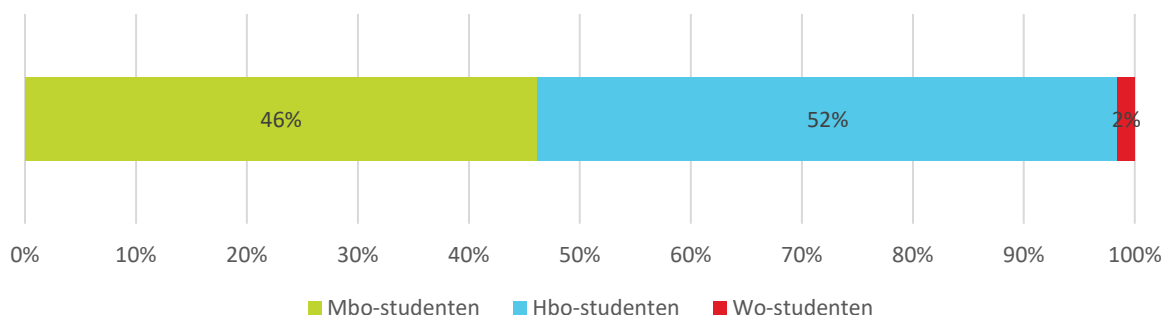
3.3 Stageplaatsen, duale plekken en leerbanen

In het resterende deel van de vragenlijst zijn vragen voorgelegd over stageplaatsen, duale plekken en leerbanen die de organisaties in 2022 hebben aangeboden.

Totaal aantal studenten

Van de 58 organisaties gaven er 47 (of 81 procent) aan dat in 2022 binnen hun organisatie studenten zijn gestart met een mbo-, hbo-, of wo-stage, een bbl-leerwerkplek of een duale hbo-opleiding. Het totaal aantal studenten dat binnen de steekproef in 2022 is begonnen aan een stage of leerbaan (Figuur 16) ligt op 1.102¹².

Figuur 16. Aantal studenten dat in 2022 is begonnen aan een stage of leerbaan (N=47, totaal aantal studenten=1.102)

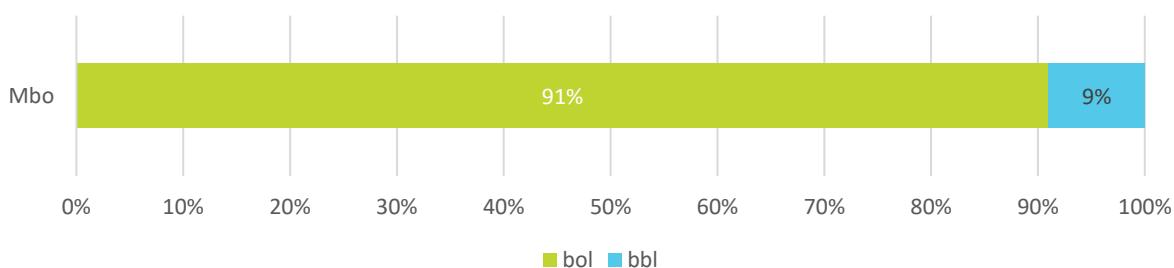

In Figuur 20 zien we de verdeling van deze studenten naar opleidingsniveau. Iets meer dan de helft van de studenten was bezig met een hbo-opleiding, nog eens 46 procent met een mbo-opleiding en 2 procent met een wo-opleiding.

We hebben per opleidingsniveau verder uitgevraagd hoe de verhouding is tussen verschillende opleidingsvarianten. De uitkomsten hiervan worden getoond in de volgende figuren.

Aantal mbo-studenten naar opleidingsvorm

Figuur 17. Studenten in mbo-opleiding naar opleidingsvorm (N=38, totaal aantal studenten=509)

In figuur 17 zien we dat bij de 38 organisaties waarbij studenten in een mbo-opleiding zijn gestart aan hun stage of leerbaan in totaal ruim 500 mbo-studenten zijn gestart. Van deze groep startte 91

¹² Eén organisatie binnen de steekproef had meer dan 200 studenten die in 2022 zijn gestart met een stage of leerbaan. Vanwege dit hoge aantal is hier gekeken naar de verhouding tussen het aantal medewerkers en mbo-studenten. De organisatie heeft veel medewerkers en het aandeel mbo-studenten is binnen deze organisatie niet groter dan gemiddeld.

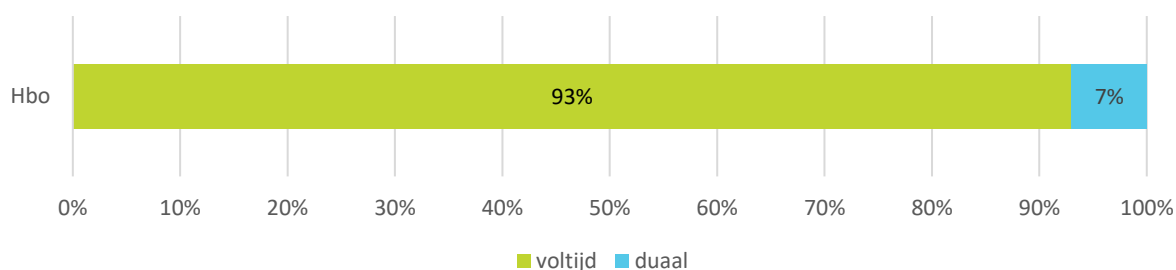
procent met een stage binnen de bol-variant. De andere 9 procent is gestart met een leerbaan in de bbl-variant.

Van de organisaties die mbo-studenten een stage of leerbanen hebben aangeboden (N=38) gaf 92 procent aan ook erkend leerbedrijf te zijn.

Aantal hbo-studenten naar opleidingsvorm

In Figuur 18 zien we dat in totaal 576 hbo-stagiaires zijn gestart met hun stage in 2022. Zij liepen stage in één van 44 organisaties waarin hbo-stagiair(e)s zijn gestart. Hiervan was 93 procent bezig met een voltijdsopleiding en nog een 7 procent met een duale opleiding.

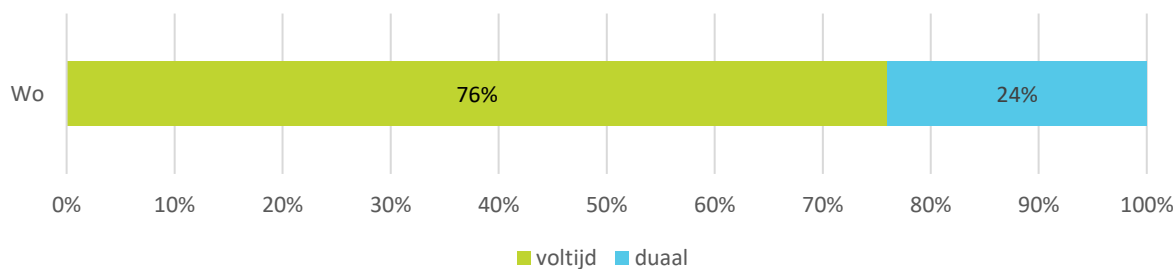
Figuur 18. Studenten in hbo-opleiding naar opleidingsvorm (N=44, totaal aantal studenten=576)

Aantal wo-studenten naar opleidingsvorm

In Figuur 19 zien we dat in drie organisaties wo-stagiair(e)s zijn gestart in 2022. Van deze groep volgde driekwart een voltijdsopleiding en een kwart een duale variant.

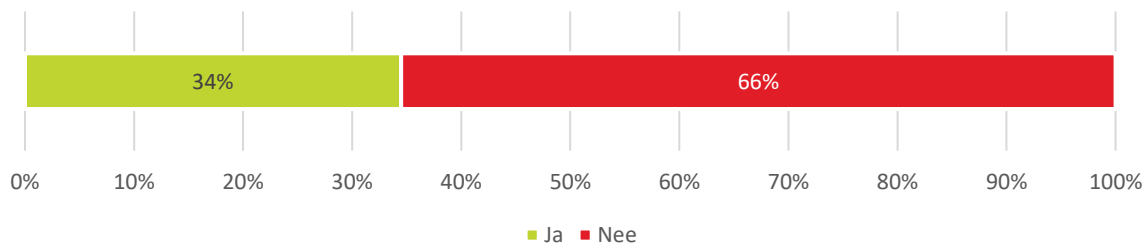
Figuur 19. Studenten in wo-opleiding naar opleidingsvorm (N=3, totaal aantal studenten=17)

Capaciteit om stagiair(e)s op te nemen

Er is ook aan organisaties gevraagd of er binnen hun organisatie in 2022 ruimte was voor meer studenten dat er feitelijk zijn gestart. Figuur 20 toont de uitkomsten hierbij.

Figuur 20. Was er binnen jouw organisatie in 2022 ruimte voor meer stagiair(e)s of studenten in een leerwerkplek dan er feitelijk in dit jaar zijn gestart?

Een derde van de organisaties gaf aan dat er inderdaad ruimte was voor meer stagiair(e)s of studenten. Hierop is gevraagd of men hier iets meer over kon vertellen. De volgende antwoorden hebben we hierbij ontvangen van organisaties die aangaven dat zij inderdaad meer studenten hadden kunnen opnemen dan het geval was. Hierbij hebben we 19 open antwoorden ontvangen die zijn samengevat in onderstaande lijst:

- Meer capaciteit dan aanbod van kandidaten (11x)
- Niet meer begeleidingscapaciteit (4)
- Hoog verzuim (onder andere door corona) (3x)
- Stagebeleid is in ontwikkeling (1x)

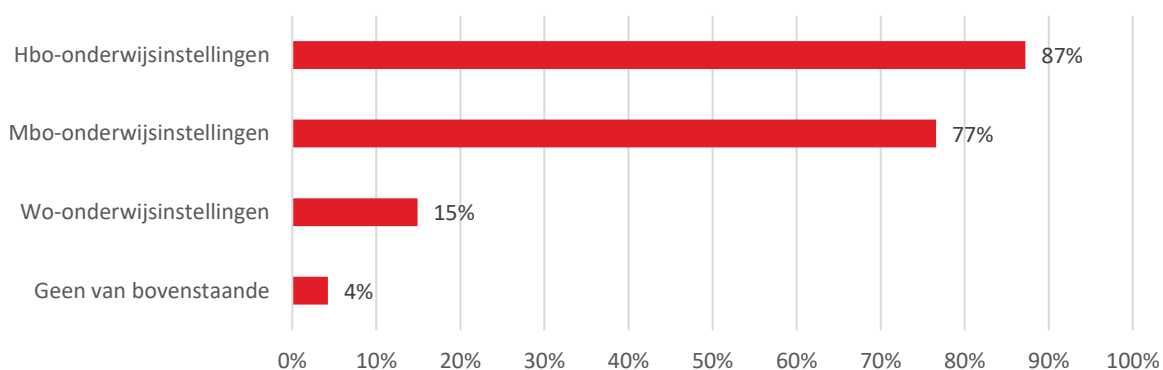
Deze vraag is ook beantwoord door een deel van de organisaties die aangaven dat zij geen extra capaciteit hadden voor stagiaires. Hierbij hebben we 24 open antwoorden ontvangen die zijn samengevat in onderstaande lijst:

- Niet meer begeleidingscapaciteit (8x)
- Alle plaatsen ingevuld (4)
- Kleine organisatie (4x)
- Meer aanvragen dan we kunnen plaatsen (2x)
- Organisatieverandering (2x)

Samenwerking met onderwijsinstellingen

Vervolgens is aan de 47 organisaties gevraagd of zij een samenwerking hadden met mbo-, hbo- of wo-onderwijsinstellingen. In Figuur 21 zien we de uitkomsten bij deze vraag.

Figuur 21. Met welke typen onderwijsinstellingen werkt jouw organisatie samen? (N=47)

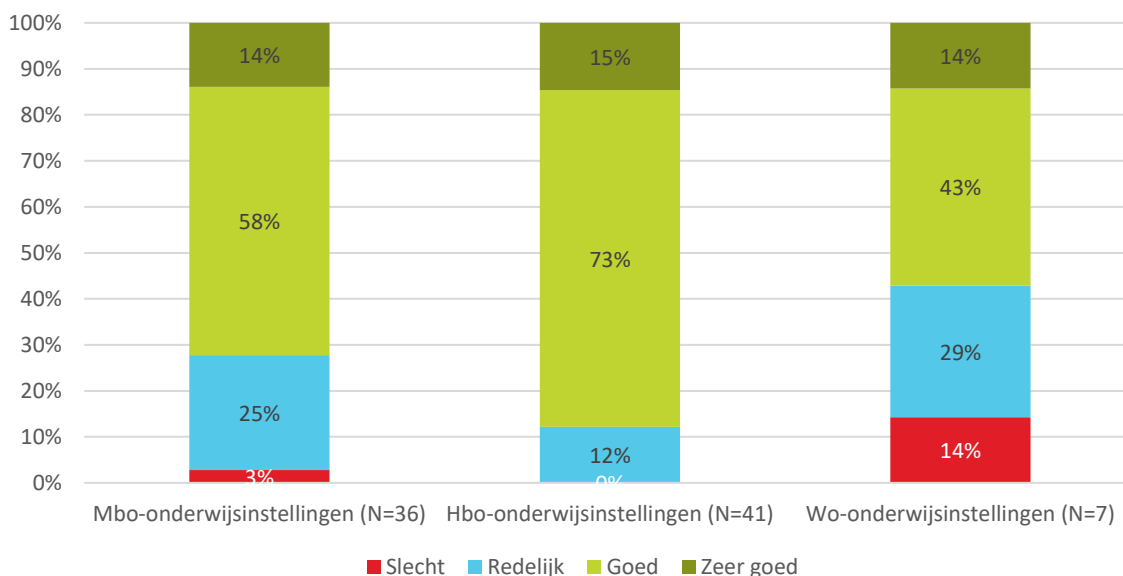

In Figuur 21 zien we dat van de groep organisaties waarbij in 2022 studenten zijn gestart aan hun stage of leerbaan 87 procent samenwerkt met één of meerdere hbo-instellingen. Nog eens 77 procent doet dit (ook) met mbo-onderwijsinstellingen. Een veel kleinere groep van 15 procent werkt (ook) samen met wo-onderwijsinstellingen. Slechts 4 procent gaf aan niet samen te werken met onderwijsinstellingen.

Aan de organisaties die aangeven samen te werken met onderwijsinstellingen is ook gevraagd hoe gemiddeld genomen de samenwerking met de onderwijsinstellingen verloopt.

In Figuur 22 zien we dat de samenwerking in de meeste gevallen goed tot zeer goed verloopt. Slechts enkele organisaties geven aan dat de samenwerking slecht verloopt. Vanwege de zeer kleine steekproef bij wo-onderwijsinstellingen zijn de uitkomsten hier niet meer dan indicatief.

Figuur 22. Beoordeling samenwerking met de onderwijsinstellingen.

Hierop volgend is aan de organisaties met hbo-en of mbo-studenten (N=44) gevraagd of deze organisaties ook specifiek samenwerken met roc's en/of hogescholen aan meer opleiden in de praktijk. Hier gaf 61 procent aan dit het geval was met hbo's, nog eens 43 procent gaf aan dat dit (ook) het geval was met roc's. 29 procent gaf aan dat met geen van beiden wordt samengewerkt aan meer opleiden in de praktijk.

Organisaties die aangaven dat zij samenwerken met onderwijsinstellingen is gevraagd of zij hier iets meer over kunnen vertellen. In de open antwoorden (24) werden de volgende aspecten genoemd:

- Door structureel bieden van stage- en leerwerkplaatsen
- Regelmatige afstemming over stages en studenten
- Deelname aan werkveldadviescommissie
- Stage van docenten in organisatie, uitwisseling supervisors en intervisie
- Deelname aan visitatiecommissies
- Open dagen
- Leernetwerken deelname academische werkplaats
- Ontwikkelen traineetraject
- Regionale samenwerking met collega-organisaties, mbo- en hbo-instellingen bij opzet regionaal leerbedrijf
- Opzet leergang samenlevingsopbouw
- Opzetten van leercirkels
- (Toekomstige) opzet living labs
- Diverse vormen van samenwerking, zowel individueel als in groepsverband
- Opvang klassen binnen de organisatie, bieden van ruimte voor onderwijs

Knelpunten aanbieden stages/leerwerkplekken

Aan het einde van de vragenlijst zijn nog twee open vragen gesteld. De eerste vraag was: Wat zijn volgens jou belangrijke knelpunten bij het aanbieden van stages en/of leerwerkplekken?

Op deze vraag zijn in totaal 42 open antwoorden gegeven waarin soms meerdere knelpunten werden genoemd. In totaal hebben we 55 knelpunten uit de antwoorden gedestilleerd die in Figuur 23 zijn samengevat. Vier van deze antwoorden waren dat men geen knelpunten heeft ervaren. Het vaakst genoemde knelpunt (13x) is het bieden van goede begeleiding aan studenten en de tijd en kosten die hiermee gepaard gaan voor de organisatie. We zien dit soms in samenhang genoemd worden met onderbezetting/personeelskrapte (2x), hoge werkdruk (1x) en hoog verzuim (1x). Andere vaak genoemde knelpunten zijn de aansluiting tussen opleiding en de praktijk en de ligging van de organisatie (4x). Deze worden gevolgd door de kosten voor de student (stagevergoeding, reiskostenvergoeding e.d.), de beschikbaarheid van kandidaten en vaste stagedagen (3x).

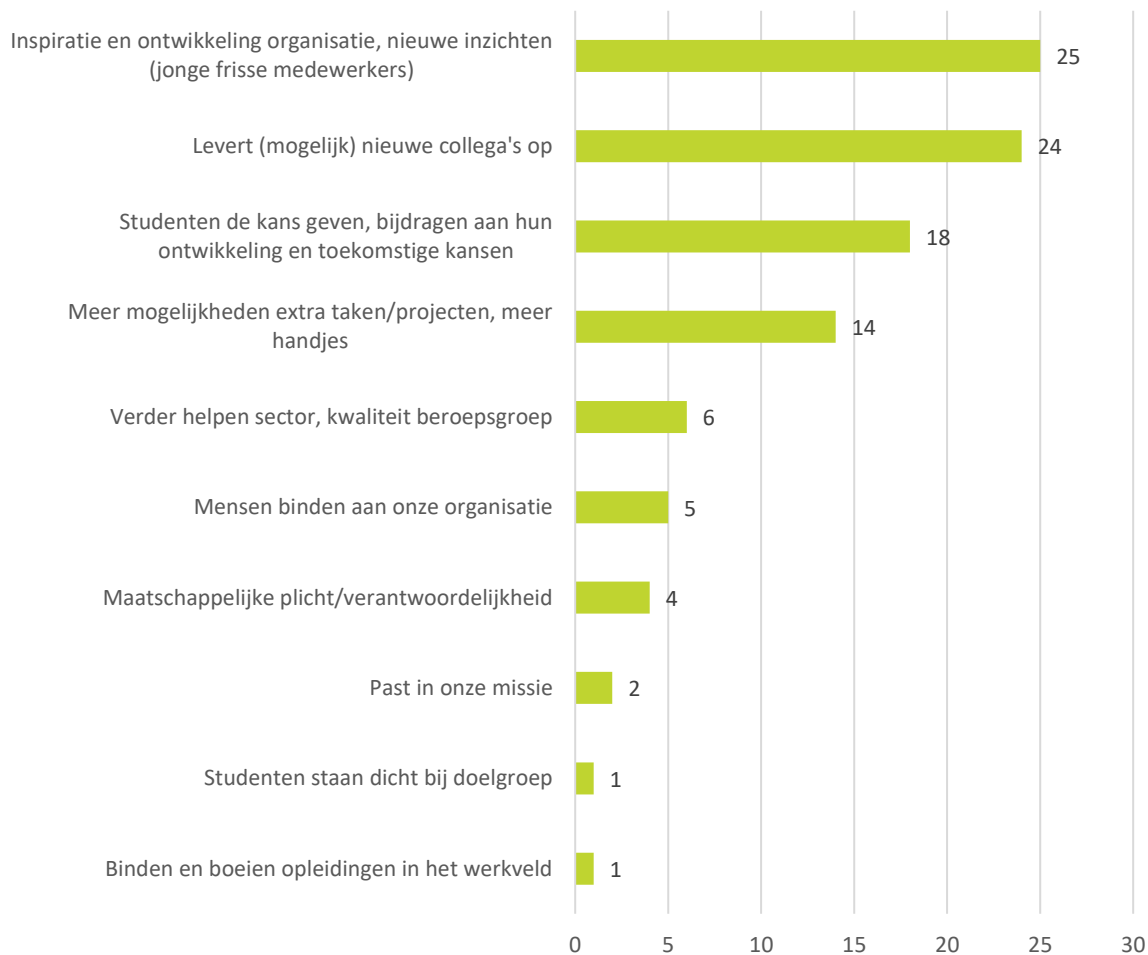
Figuur 23. Wat zijn volgens jou belangrijke knelpunten bij het aanbieden van stages en/of leerwerkplekken? (N=42)

Voordelen aanbieden stages/leerwerkplekken

Tenslotte is een open vraag gesteld naar de voordelen van het bieden van stages of leerwerkplekken. De uitkomsten worden getoond in Figuur 24. Van 45 organisaties hebben we hier een antwoord ontvangen waarbij in bijna alle gevallen meerdere voordelen werden genoemd (100 in totaal).

Figuur 24. Wat zijn volgens jou de voordelen van het aanbieden van stages en/of leerwerkplekken?

Meest genoemd werd inspiratie en nieuwe inzichten (van jonge frisse medewerkers) (25x). Bijna even vaak zien we terug dat het mogelijk nieuwe medewerkers oplevert (24x). Ook werd vaak genoemd dat organisaties het belangrijk vinden om studenten de kans te geven en om bij te dragen aan hun ontwikkeling (18x). Op de vierde plaats zien we terug dat de inzet van stagiair(e)s mogelijkheden biedt om meer taken en projecten op te pakken (14x).